

SABAH (MALAYSIA) 17/-31/1 2001 av Mattias Nordlund.

17/1 Anlände till Kota Kinabalu klockan 14.00 (lokal tid) efter 17 timmars flygning inkl. en timmes mellanlandning i Bharain. Tog in på *Wah May Hotel*. (60 Ringits ~ 150 Skr)

18/1 Tog sovmorgon och fixade bankärenden innan vi entrade bussen som tog oss till Sandakan på östra sidan av Sabah. Resan gick på asfalterade vägar av bra kvalite men väldigt kurviga så åksjuketabletter rekommenderas samt toalettbesök innan avfärd (inget pisstopp och **mycket** ofräsch busstolett!!) Bussfärden tar **minst** 6 timmar det är drygt 30 mil. Vi träffade ett par svenskar som tillbringat 9 timmar på denna buss!. Tog in på *Hotel London* i Sandakan (50 Ringits~ 125 Skr).

19/1 Sandakan lämnades på morgonen och vi tog taxi de 25 km till Sepilok Orang-utang center och tog in på *Sepilok Bed & Breakfast* (där det f.ö var ett Club-300 märke på väggen!. Då jag frågade en anställd gästarbetare om märket sa han: They drank lots of beer and got up very early in the morning). Det kostade 20 ringits/natt (ca 50 skr) i sovsal. F.ö så var det mycket fågel kring "vandrарhemmet" och maten var utsökt så det rekommenderas varmt!.

20/1. Sepilok. Orang-utang centret och regnskogsvandring på egen hand. Regnskogs-skådning kräver tid och tålamod samt att man snabbt läser av de karaktärer som behövs för artbestämning -fåglarna visar sig ofta bara en väldigt kort stund.

21-22/1 Kinabatangan river på en arrangerad tur genom Sepilok B&B. Boendet på denna 2 dagars tur var mycket enkelt (vi fick bo i en stuga med tak, men öppna fönster och öppen dörr-snacka om korsdrag, på golvet en madrass samt kudde och ett myggnät). F.ö så gäller det enkla boendet sgs alla dessa regnskogscamper. Tyvärr så är det bara en smal (2-3km bred) remsa kvar längs den norra sidan av Kinabatangan-floden som vi besökte. Längre in i de västra delarna av floden är det förmodligen mer regnskog men de delarna är mer svåråtkomliga. Storm's stork som många skådare hoppas se lär knappast finnas kvar i de delar de flesta besökare har möjlighet att besöka. Men det är definitivt värt en tur till de delar vi besökte, dvs ca 1-2 mil V om Sukau. Guiderna är ofta unga killar med en förkärlek till den inhemska "Crocodile Whiskey" vilket kanske talar om lite grann hur pass (o-) seriösa de är då det gäller guidningen och servicen till gästerna. Killarna arrangerar flodturer (2 stycken 2 timmars-turer ingick i vårt paketpris på 165 ringits) och är duktiga på att se apor och fåglar men kan inget om artbestämning vad gäller fåglar ("Eagle" och "Heron" är ungefär deras nivå). Det regnade f.ö 1,5 METER regn på ett fåtal timmar under första dagen. Första dagen spenderade vi den knappt timslånga färden till "baslägret" i en öppen smal flodkanot i skyfall. Det var jävligt blött!!!. Ta med regnkläder oavsett om det är regnperiod eller inte (okt-mars är regnperiod här enligt guiderna).

23/1 Flög tillbaka till Kota Kinabalu (flyg rekommenderas då det endast tar fyrtio minuter och kostar 88 ringits eller ca 220 skr). Slöade på hotellet innan vi gick ut och käkade på kvällen.

24/1-31/1 Vi bodde alla nätter på Wah May Hotel i KK. En dagsutflykt gjordes till Poring Hot Springs (varma källor som japanerna skapade under andra världskriget, med omgivande regnskog som tillhör Mt. Kinabalu NP) den 26/1, vi anlände till PHS först klockan 09.30 och redan då var det för mycket folk i farten för att skådningen skulle vara givande kring de varma källorna och i dess närhet. En vandring på de höga hängbroarna (s.k Canopy-walk var intressant men även här mycket folk) en bokstavig höjdare (40 meter upp).

Övriga dagar blev det mest sol och bad på de olika öarna i Tunku Abdul Rahman National Park utanför KK. Jag letade fågel i KK:s närhet och främst vid Likas Bay eller Styltbyn/Pålbyn i södra KK (byn står under Stillt village i Lonley planets Malaysia, Singapore & Brunei bok från 1999).

Fågelskådning:

Min fågelskådning var inte extrem på något sätt, fysiskt ansträngande är det dock att gå på leriga regnskogsstigar samt i ett övrigt varmt och fuktigt klimat (det är inte många grader norr om ekvatorn!). Denna resa var en kombinationssemester med mina föräldrar, syster, svåger och min flickvän. Effektiv skådartid var ca 2-4 timmar per dag i genomsnitt (inga tidiga morgonturer heller!). Jag hade en ganska avslappnad inställning och hetsade inte runt just någonting. Med tanke på detta samt det faktum att jag inte besökte Mount Kinabalu-området (som är fågelrikt med relativt många arter och även endemer) gör att jag känner mig mycket nöjd med min egen skådarinsats och dess utdelning. Jag kan även varmt rekommendera andra skådare som funderar på en kombinationssemester att åka till Sabah i detta syfte. Jag hade ingen tubkikare med mig och saknade ej heller tubkikaren då jag ansåg att den skulle varit för klumpig att släpa på i regnskogen. Jag önskade endast vid ett fåtal tillfällen att jag hade haft med tuben bl.a vid vadarna i "pålbyn" i södra KK. **TIPS:** En bandspelare för att spela in läten, samt att försöka få tag i skivor/band med läten hos de olika fågelarterna i området rekommenderas varmt då jag säkerligen missat en väldig massa arter pga för dålig erfarenhet av läten i regionen samt för stressig avresa (sista minuten). Fågelböcker finns att köpa i KK:s bokhandlar (Mackinnon & Phillipps kostade ca 180kr mindre i KK än i Naturbokhandeln) men jag rekommenderar att köpa boken/böckerna hemma så att du lär dig att snabbt slå upp rätt artgrupp när du står ute i skogen

Följande förkortningar har använts för områdena vi besökte:

PHS= Poring Hot Springs. **SPL**= Sepilok. **KK**= Kota Kinabalu, **PB**= pålbyn i södra KK. **KB**= Kinabatangan River. **PM**= Pulau Manukan (ö utanför KK i T.A.R NP) **PS**= Pulau Sapi (ö utanför KK i T.A.R NP). **LB**=Likas Bay.

Artlista:

Oriental Darter (*Anhinga melanogaster*)

Allmän vid KB

Purple Heron (*Ardea purpurea*)

Allmän vid KB

Intermediate Egret (*Egretta intermedia*)

Sedd vid ett flertal våtmarker

Chinese Egret (*Egretta eulophotes*)

5 ex PB i södra KK bland ett hundratal övriga *Egretta*-hägrar

Pacific Reef-Egret (*Egretta sacra*)

Sedd i mindre antal LB, PS, PM, PB.

Great Egret (*Egretta alba*)

Se intermediate egret

Little Egret (*Egretta garzetta*)

Se intermediate egret

Cattle Egret (*Bubulcus ibis*)

Sedd vid boskap men även på gräsmattor i KK, mindre antal

Striated Heron (*Butorides striatus*)
Sedd i PB (ca 7 ex) och LB (2 ex).

Black-winged Kite (*Elanus caeruleus*)
Sedd vid PB i 1-2 adulta ex

Brahminy Kite (*Haliastur indicus*)
Mindre allmän vid vatten på såväl öst som västsidan

Blyth's Hawk-Eagle (*Spizaetus alboniger*)
2 ex kretsande vid PHS

Wallace's Hawk-Eagle (*Spizaetus nanus*)
1 ex vid KB

Grey-headed Fish-Eagle (*Ichthyophaga ichtyaetus*)
1 ex vid KB

White-bellied Fish-Eagle (*Haliaeetus leucogaster*)
Mindre allmän vid vatten på såväl öst som västsidan

Crested Serpent Eagle (*Spilornis cheela*)
Sedd i 3 ex vid KB

Oriental Honey-Buzzard (*Pernis ptilorhynchus*)
Sedd vid SPL, KB och PHS i 1-3 ex på resp. plats

White-fronted Falconet (*Microhierax latifrons*)
1 ex vid Sepilok var stationärt kring B&B

White-breasted Waterhen (*Amaurornis phoenicurus*)
Ca 4 ex vid SPL B&B

Common Moorhen (*Gallinula chloropus*)
Ca 40 ex LB

Grey Plover (*Pluvialis squatarola*)
1-2 ex PB

Pacific Golden-Plover (*Pluvialis fulva*)
Ca 30 ex PB

Greater Sand-Plover (*Charadrius leschenaultii*)
Ca 5 ex bland Mongolpiparna

Mongolian Plover (*Charadrius mongolus*)
Ett 30-tal PB

Kentish Plover (*Charadrius alexandrinus*)
Ca 5 ex PB

Common Greenshank (*Tringa nebularia*)
1 ex PB

Wood Sandpiper (*Tringa glareola*)
1 ex LB, 1 ex PB

Whimbrel (*Numenius phaeopus*)
Sedd vid LB, PB samt förbisträckande vid kusten KK

Eurasian Curlew (*Numenius arquata*)
1 ex PB

Far-eastern Curlew (*Numenius madagascariensis*)
2 ex vid PB (troligen honor pga näbblängden)

Bar-tailed Godwit (*Limosa lapponica*)
1 ex PB

Common Sandpiper (*Actitis hypoleucos*)
Allmän vid de flesta vattendrag på öst och västsidan

Grey-tailed Tattler (*Heteroscelus brevipes*)

Ca 30 ex vid PB

Calidris sp.:

Ett 20-tal mindre *Calidris*-vadare sågs vid PB men kunde ej med säkerhet bestämmas pga avsaknad av tubkikare. Troligast rödhalsade snäppor.

Black-headed Gull (*Larus ridibundus*)

Ett tiotal sedd vid hamnen i KK

Whiskered Tern (*Chlidonias hybridus*)

Mindre flockar utanför hamnen i KK

Pink-necked Green-Pigeon (*Treron veranus*)

Sedd i mindre flockar (3-6 ex) vid SPL, PM samt KB

Green Imperial-Pigeon (*Ducula badia*)

2 ex vid KB

Grey Imperial-Pigeon (*Ducula pickeringi*)

4 ex Pulau Manukan (PM)

Rock Dove (*Columba livia*)

Allmän i byar och städer

Zebra Dove (*Geopelia striata*)

2-4 ex vid PB i södra KK

Spotted Dove (*Streptopelia chinensis*)

Allmän sgs på alla besökta platser

Large Hawk-Cuckoo (*Cuculus sparverioides*)

Hörd vid SPL

Chestnut-breasted Malkoha (*Phaenicophaeus curvirostris*)

1 ex SPL

Greater Coucal (*Centropus sinensis*)

Ca 5 ex sedda och hörda SPL. Även noterad vid KB(1 ex)

Glossy Swiftlet (*Collocalia esculenta*)

Ett fåtal individer tittade jag noggrannare på för att bestämmas till denna art

Swiftlet sp.:

En stor mängd av de ”swiftlets” jag såg förblir obestämda då flera arter är sgs obestämbara i fält. Som parentes kan nämnas att i parkeringshuset vid Hyatt Regency-Hotel har ett mindre antal Swiftlets börjat häcka i taket. Få se hur länge det dröjer innan de blir svalbosoppa!

Grey-rumped Treeswift (*Hemiprocne longipennis*)

Sedd i SPL, KK, KB och PHS i mindre antal.

Scarlet-rumped Trogon (*Harpactes duvaucelii*)

1 ex SPL

Collared Kingfisher (*Halcyon chloris*)

Vanlig SPL. KB samt PM.

Black-capped Kingfisher (*Halcyon pileata*)

2 ex KB

Stork-billed Kingfisher (*Pelargopsis capensis*)

2 ex höll till vid dammen som B&B odlar fisk i.

Blue-eared Kingfisher (*Alcedo meninting*)

2 ex höll till vid dammen som B&B odlar fisk i. Även 3 ex vid KB

Blue-throated Bee-Eater (*Merops viridis*)

2-3 ex runt SPL B&B

Dollarbird (*Eurystomus orientalis*)

Allmänt förekommande vid öppna fält sittandes på höga utkiksplatser

Asian Black Hornbill (*Anthracoceros malayanus*)

4 ex SPL. Ca 10 ex vid KB

Wrinkled Hornbill (*Aceros corrugatus*)

2 flockar om ca 15 ex vid KB samt 2-3 ensamma individer

Oriental Pied Hornbill (*Anthracoceros albirostris*)

2 ex SPL B&B. Ca 20-30 KB

Black-and-red Broadbill (*Cymbirhynchus macrorynchus*)

1 par vid "baslägret" KB.

Pacific Swallow (*Hirundo tahitica*)

Sedd allmän i blandflockar med ladusvala

Barn Swallow (*Hirundo rustica*)

Sedd allmän i blandflockar med pacific swallow

Pied Triller (*Lalage nigra*)

Ca 5 ex LB och PB. Även 2-3 ex PM

Fiery Minivet (*Pericrocotus igneus*)

3 ex SPL B&B

Common Iora (*Aegithina tiphia*)

2 ex SPL B&B. 2 ex PS. ca 5 ex Sabah museum KK

Black-and-white Bulbul (*Pycnonotus melanolecos*)

1 ex KB

Yellow-vented Bulbul (*Pycnonotus goiavier*)

Allmänaste bulbylen sedd sgs överallt i mindre grupper

Red-eyed Bulbul (*Pycnonotus brunneus*)

2-3 ex PS

Ochraceous Bulbul (*Alophoixus ochraceus*)

1 ex PHS

Yellow-bellied Bulbul (*Alophoixus phaeocephalus*)

1 ex SPL

Hairy-backed Bulbul (*Tricholestes criniger*)

1 ex PHS

Crow-billed Drongo (*Dicrurus annectans*)

1 ex PHS

Bronzed Drongo (*Dicrurus aeneus*)

1 ex KB

Slender-billed Crow (*Corvus enca*)

1-5 ex vardera SPL (även B&B) KB, PB.

Bornean Bristlehead (*Pityriasis gymnocephala*)

1 ex av denna märkliga art sågs vid SPL

Abbot's Babbler (*Malacocincla abbotti*)

1 ex KB

Chestnut-winged Babbler (*Stachyris erythroptera*)

1 ex SPL (fågeln hade mer grått i nacken än Mackinnon&Phillips-boken visar)

Striped Tit-Babbler (*Macronous gularis*)

1 par byggde bo i gammalt löv i ett träd på SPL B&B:s tomt!. F.ö så hade fåglarna betydligt mindre gult på buken än vad M&PH-boken visar

Magpie Robin (*Copsychus saularis*)

Allmän på många platser: PM, PB SPL KK PHS. Fåglarna här tillhör den läckra rasen

Pluto.

White-browed Shama (*Copsychus stricklandi*)

Sedd och hörd vid SPL och KB.

Eastern Reed-Warbler (*Acrocephalus orientalis*)
1 ex i väntan på båtfärd på KB vid by V. Om Sukau.

Striated Grassbird (*Megalurus palustris*)
1 ex vid damm mellan bro och PB i södra KK

Rofus-tailed Tailorbird (*Orthotomus sericeus*)
1 ex SPL

Ashy Tailorbird (*Orthotomus ruficeps*)
Allmän SPL och KB. Mindre antal KK.

Verditer Flycatcher (*Eumyias thalassina*)
1 ex PHS

Pale Blue-Flycatcher (*Cyornis unicolor*)
1 ex KB

Spotted Fantail (*Rhipidura perlata*)
1 ex SPL

Pied Fantail (*Rhipidura javanica*)
Allmän vid PM PHS och SPL KB

Black-naped Monarch (*Hypotymis azurea*)
3 ex KB

Mangrove Whistler (*Pachycephala cinerea*)
4 ex KB

White-breasted Wood-Swallow (*Artamus leucorhynchus*)
2 ex PS, 4 ex PM, 5-10 ex KK.

Brown Shrike (*Lanius cristatus*)
Sedd i lämpliga "törnskatebiotoper" lite här och var.

Asian Glossy Starling (*Aplonis panayensis*)
Mycket allmän främst kring bebyggelse.

Hill Myna (*Gracula religiosa*)
3-5 ex kring SPL B&B visade upp sig riktigt fint.

Plain-throated Sunbird (*Anthreptes malacensis*)
Flera SPL B&B med omnejd.

Purple-naped Sunbird (*Hypogramma hypogrammicum*)
1 ex KB

Olive-backed Sunbird (*Nectarinia jugularis*)
Flera SPL B&B. Även PS. PM med flera ex.

Crimson Sunbird (*Aethopyga siparaja*)
2- 3 hannar sedda runt SPL B&B.

Thick-billed Spiderhunter (*Arachnothera crassirostris*)
1 ex SPL

Bornean Spiderhunter (*Arachnothera everetti*)
1 ex SPL

Orange-bellied Flowerpecker (*Dicaeum trigonostigma*)
1-2 ex SPL B&B

Dusky Munia (*Lonchura fuscans*)
20-talet kring SPL B&B med omnejd.

Black-headed Munia (*Lonchura malacca*)
Vanlig runt LB och PB.

Tree Sparrow (*Passer montanus*)
Allmän

Däggdjur:

Näsapa: Ca 40 individer i fem mindre grupper längs KB-floden sågs. Främst honor med ungar samt "tonåringar" ca 5 gamla hannar med riktigt stora näsor.

Orang-utang: I Sepilok sågs 3 honor med ungar och 7-8 halv vuxna orang-utanger. Gemensamt för alla dessa är att de är rehabiliterade och återanpassade till det vilda efter att ha varit i fångenskap hos samvetslösa människor eller blivit föräldralösa pga skogsavverkning etc.

Silvered Langur: Ca 10 ex vid KB varav 2 honor med små ungar, ungarna är orange till färgen!

Pig-tailed Maqaque Ca 20 ex kom till utfodringsplatsen för orang-utangerna i SPL.

Crab-eating Maqaque Sågs vid PS, PM SPL och KB

Plain pygmy squirrel 1 ex vid SPL.

I en grotta som besöktes vid KB-floden visades vi på en "Cave centerpeed" en slags grott-enkel-foting som var ca 10 cm lång och sgs saknade färgpigment. Den hade långa spindellika ben och såg på det hela taget otäck ut. På marken i regnskogen vid KB sågs ca 5 cm långa tusenfotingar med hårt skal som rullade ihop sig till boll/klot vid fara.

Snorkling Vid öarna utanför KK kan man snorkla. Tyvärr så är en stor del av korallerna döda pga föroreningar från KK samt båttrafiken till öarna och övrig båttrafik. Det finns levande koraller främst utanför Pulau Manukan. Man kan fortfarande se en relativt stor mängd färggranna fiskarter här men frågan är hur länge till. Koraller är mycket känsliga för miljöförändringar tex så dör koraller om en människa ställer sig och vilar på dem. Detta respekteras inte av så många-i synnerhet inte av malaysierna själva. Ö.h taget så är det ibland svårt att förstå riktigt **om** regler egentligen finns inom denna nationalpark. Parkvakterna föreföll vara skolungdomar som mest säljer biljetter och tittar på lättklädda västerlänningar. Kom ihåg solskyddsfaktor-stark sådan!

VÄDER: När vi lämnade Sverige visste vi att det var regnperiod i Sabah. Hur mycket regn som faller varierar. Under maj-november faller mest regn på västra sidan dvs Kota Kinabalu-regionen. Mellan november och april regnar det som mest på Sandakan-sidan dvs östra Sabah. Under de 2 veckor vi besökte regionen så regnade det de dagar vi var vid Kinabangan-floden samt spridda skurar under 4 andra dagar i KK regionen.

Hälsotips: Läs på aktuell vaccinering själv. Att rådfråga läkare på vaccinationcentraler ger inte nödvändigtvis rätt information. Läs i guideböcker eller på internet, www.lonelyplanet.com eller www.resfeber.se har bra uppdaterad info om det mesta (dock inte fåglar). Vi blev alla rejält myggbitna i Sepilok och i KB-området. Av blodiglar så blev 2 av oss bitna av 2 stycken (guideboken skrev att under regnperioden så är det horder av blodiglar-en väldig överdrift?, eller hade vi tur kanske?) hursomhelst så är bästa skyddet mot blodiglar och myggor långärmade (tunna) tröjor och långbyxor samt rikligt med myggspray!.

Mattias Nordlund, Luleå. Mailadress; zoloft72@hotmail.com